

Rigsdagstidende.

1858. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 31.

Tiende Session.

12te Møde

Tirsdagen den 19de October.

(Fortsat.)

J. M. Hansen (fortsat): Dette Forslag har engang foreligget i Landstinget, hvor en stor Majoritet var imod det, og Regjeringen var ogsaa aldeles derimod. Nu kunne vi vel ikke slutte fra den daværende til den nuværende Regjerings Stemning for dette Forslag, men jeg vil imidlertid dog høre Udtalelser fra den nuværende Regjering om, at den billiger et saadant Forslag, førend jeg har Tro dertil. Jeg antager, at de Godseiere i Landet, der ikke hidtil have vilst sig velvillige til at sælge, vilde spørge disse Folk, naar de kom, hvad de vilde; de vilde maaskee faae en god Frokost, men det vilde ogsaa være det Hele, og det blev maaskee endda kun dem, der vare valgte af Regjeringen, som fik Frokosten; de, der vare valgte efter denne Lov, fik maaskee ingen; videre troer jeg ikke Commissairerne vilde komme. For Fæsternes Vedkommende troer jeg ogsaa, at det vanskeligt vilde føre til Noget, naar de bleve kaldte frem for en saadan Commission og der skulde udtale sig; jeg troer, at den Slags Forhold allerbedst ordnes ved, at Parterne selv underhandle med hinanden og at der ikke bringes en saadan Mellemmand ind, der skulde optræde med en vis Autoritet, uden dog at have nogen; førend jeg altsaa seer denne Plan udviklet paa Papi-ret, tiltaler den mig ikke. Den ærede Rigsdagsmand udtalte ogsaa med Hensyn til frivillige Underhandlinger mellem Godseier og Bønde, som det forekommer mig, han heller ikke

kjendte Noget til, uagtet de dog have fundet Sted paa mange Steder i Landet, at den hele Strid om Landbosagen havde skilt de 2 Parter saaledes fra hinanden, at Ingen vilde gjøre noget Skridt til fredelig Overenskomst, men der er han ogsaa aldeles urigtigt underrettet; jeg og flere andre Rigsdagsmænd have allerede tidligere nævnt Exempler fra flere Godser, hvor Fæsterne have gjort det første Skridt ved at henvende sig til Godseierne og spørge, om de agtede at sælge og paa hvilke Bilkkaar. Det har navnlig været Tilfældet paa adskillige Godser i Hven; der var 10 à 12 Godseiere, hvis Fæstere henvendte sig til dem paa denne Maade, men kun de 2 af dem svarede, de andre ikke. Det viser altsaa, at Fæsterne ikke ere uvillige til at gjøre det første Skridt, naar der er Udfigt til, at Underhandlingen kan komme istand. Den ærede Taler gjorde en heel Mængde Bemærkninger om det foreslagte Lovudkast; jeg skal ikkun opholde mig ved et enkelt Punkt, der ogsaa fra en anden Side, er nævnt. Man mener, at § 4 ikke stiller Godseieren heldigt og retfærdigt ligeoverfor Fæsterne, idet disse, naar Udcastet bliver til Lov, kunne forlange sig deres Gaarde overdragne til Selveiendom, medens Godseierne ikke kunne tvinge dem til at kjøbe, naar de ønske at komme af med Fæstegodslet. For det Første er det jo derimod allerede ansørt, at Loven indeholder en Bestemmelse, som for 10 Aar sikkrer Godseieren imod, at den kan benyttes; men Ligestillelsen i dette Punkt fremkommer derved, at saasnart den nærværende Lov kommer ud, der bestemmer en Opløsning af Fæsteforholdet, naar Fæstebonden forlanger det, saa vil Ingen bebreide Godseieren, at han ved Fæsteledighed af de Gaarde, som ikke af Fæsterne ere forlangte til Selveiendom,